

Havarisana oprema u trafostanici Sotonići

Uništenu trafostanicu vratili u pogon za par sati

Pred kraj ljeta dogodila se velika havarija u trafostanici 35/0.4 kV Sotonići, koja je potpuno izgorjela u požaru. Kada su ekipe održavanja došle na lice mjesta nije bilo moguće ni približiti se trafostanici. Gorio je krov kroz koji vatra nije mogla izaći, kao i kompletna oprema u trafostanici sa pristupnom mrežom.

“U momentu nisam mogao vjerovati šta vidim. Vatra je pokušavala da nađe put kroz limeni krov, a cijela trafostanica je bila u plamenu. Morali smo naći način da pristupimo objektu. Veoma brzo smo sabrali redove i napravljena je takva organizacija sa kolegama iz Regiona 4, Službom za mehanizaciju i kolegama iz dalekovodnih ekipa da je odlučeno da se krov trafostanice ukloni kako bi požar mogao da se lokalizuje i da se pristupi operativnim aktivnostima na saniranju posljedica nastale usljed havarije na postrojenju”, prisjeća se Babović.

Ekipa CEDIS-a su, kako kaže, uspjele da potpuno uništenu trafostanicu Sotonići, za nepuna četiri sata, osposobe za rad i puste u pogon. U njoj je ugrađena potpuno nova oprema i obnovljena pristupna mreža. Za takav stepen havarije, trafostanica je puštena u rad u rekordnom roku, kada su i korisnici napojeni električnom energijom.

Trafostanica Sotonići tri sata nakon havarije

IZAZOVI ZAPOSLENIH U SLUŽBI ODRŽAVANJA MREŽE CEDIS-A

Ne postoji problem koji dobar tim ne može riješiti

Službenici CEDIS-a protekle sedmice zamijenili su prekidače u trafostanici na Žabljaku

Ekipa Crnogorskog elektrodistributivnog sistema (CEDIS) svakodnevno sprovode aktivnosti na skoro 5.000 trafostanica i više od 20.000 kilometara dalekovaoda i niskonaponske mreže, kako bi osigurali pouzdanost elektrodistributivne mreže i zadovoljili potrebe korisnika.

Zaposleni na održavanju su tokom septembra počeli pripremu mreže za zimu, a protekle sedmice Sužba održavanja trafostanica 35/x kV i kablova ugrađivala je novu moderniju opremu u trafostanici 35/10 kV Žabljak. Sa njima smo proveli zanimljiv dan i upoznali specifičnosti rada velikih trafostanica i njihove opreme. Zavirili smo u nepoznati svijet rada u velikim energetskekim objektima i, donekle, uspjeli shvatiti koliko znanja, timskog rada, povjerenja, ali i odricanja, trpljenja, rizika po život i odvojenosti od porodice, nosi posao u operativni CEDIS-a.

U TOKU ZIMSKI REMONT

Ono što oni uspiju uraditi za nekoliko sati može se nazvati i podvizima. Zamijeniti u rekordnom vremenu elemente trafostanice bez njenog isključe-

nja sa mreže, kada nijedno područje ne ostaje bez električne energije za vrijeme radova, nije lak posao. Takva efikasnost nesumnjivo je rezultat timskog rada. Mnogo vremena treba da se tim tako srodi, da se razumiju bez izgovorene riječi i da se, kroz ogromno iskustvo, posao završi bez gubitaka bilo koje vrste.

U trafostanici na Žabljaku, koja je ključna za napajanje električnom energijom gradskog jezgra grada podno Durmitora, protekle nedjelje, zamijenjeno je pet malouljnih prekidača novim, mnogo savremenijim. Novi vakuumski prekidači su trajniji, pouzdaniji uz specifičnost minimalnog održavanja.

“Ugradnjom vakuumskih prekidača u postrojenju, preventivno održavanje opreme se svodi na vizuelni pregled i termovizijsku kontrolu. To je veliki pomak u odnosu na ranije korištene malouljne prekidače i time se beznaponska stanja svode na najmanju mjeru”, ukazuje Boris Babović, glavni inženjer u Službi za održavanje TS 35/x kV i kablova.

Od početka septembra rad na pripremi mreže za zimsku sezonu teče kako je planirano. Prvih dana septembra završena je revizija svih 35 kV trafostanica na području Opštine

Pljevlja. Do kraja novembra završava se planska revizija postrojenja na području opština Berane, Rožaje, Petnjica, Bijelo Polje, Kolašin, Gusinje, Plav, Andrijevica i Mojkovac.

Nakon kompletne revizije opreme, u decembru se obavezno radi još jedna i to u zimskim turističkim centrima. Takav princip ne ostavlja mogućnost greške i daje sigurnost da su oprema i energetske objekti spremni za povećana opterećenja koja nastaju porastom broja korisnika u toku turističke sezone.

LJETO BEZ VEĆIH PROBLEMA

Iako je ovo ljeto bilo ekstremno po mnogo čemu, od oborenih rekorda u potrošnji električne energije preko nezapamćeno dugog talasa visokih temperatura i ogromnog broja turista koji je posjetio naše primorje, elektroenergetski sistem je ostao stabilan, a na 35 kV mreži nije bilo značajnijih problema.

Pravljeni su i svojevrsni podvizi i na niskonaponskoj mreži koja je trpjela veliki pritisak preventivno od nelegalnih potrošača za koje nije projektovana, naročito na području Ulcinja. Najvažniju ulogu u održavanju stabilnosti tako optereće-

ne niskonaponske mreže imale su Službe održavanja regiona. Sektor za održavanje i Sektor za upravljanje CEDIS-a, 24 sata su pratili stanje na terenu i opterećenja mreže i iznalazili načine da reaguju na svaki potencijalni znak nestabilnosti. Oprema je, kako kažu u kompaniji, podešavana na maksimalne termičke zaštite kako bi izdržala opterećenja i korisnici imali stabilno napajanje, a ekipe su konstantnim radom uspjele da očuvaju mrežu. Sada je vrijeme da se sve što je mreža istrpjela revizijom sanira do narednog ljeta.

Ovo ljeto je pokazalo da je mreža bila dobro pripremljena za turističku sezonu, a prepoznata “slaba” mjesta ušla su u plan investicija CEDIS-a za narednu godinu.

Nakon kompletne revizije opreme, u decembru se obavezno radi još jedna i to u zimskim turističkim centrima. Takav princip ne ostavlja mogućnost greške